

Voorbeeld leerlingprofiel | Nederlands

Hieronder zijn twee voorbeelden van een leerlingprofiel uitgewerkt. Het eerste profiel is gemaakt in een havo 5-klas. Het tweede profiel gaat over een 3 vmbo-T-klas.

Leerlingprofiel 1 | Havo 5

Dit leerlingprofiel is opgesteld op basis van gesprekken met 27 leerlingen van Havo 5 op het Coornhert Lyceum in Haarlem. De meeste leerlingen in deze klas hebben een N&G-profiel. Het is nog niet bekend wat voor opleidingen de leerlingen hierna zullen gaan volgen.

De leerlingen in deze klas lieten duidelijk merken dat ze het schrijfonderwijs op school vooral zien als iets wat ze later bij deze opleiding of op hun werk zullen gaan gebruiken. Dat is dus ook het nut van het leren schrijven op school. Het schrijven heeft, volgens hen, niet zoveel bij te dragen aan hun persoonsvorming. Wat op school wordt geleerd, moet zorgen dat ze later op elk gewenst moment, in elke mogelijke formele situatie, uit de voeten kunnen.

Dit alles om te voorkomen dat ze dom overkomen (dit woord viel opvallend vaak). De leerlingen vinden grammaticale fouten en stijlfouten beduidend dommer dan spelfouten. Dit soort fouten zorgen ervoor dat je niet serieus wordt genomen. Een spelfout hier of daar moet kunnen; daar is ook de spellingscontrole voor. In informele situaties maakt het eigenlijk niet uit hoe je formuleert, als je boodschap maar over komt.

De leerlingen maken dus een enorm verschil tussen formele en informele situaties en leggen de lat in formele situaties erg hoog (eigenlijk willen ze alles foutloos kunnen), en in de informele situaties erg laag (als maar duidelijk is wat ik bedoel). Creatief schrijven hoeft dus, volgens deze klas, niet echt een grote plaats in te nemen op school. Een boekopdracht kan best bestaan uit het schrijven van een recensie, maar niemand verwacht later met het schrijven van recensies zijn brood te gaan verdienen.

De leerlingen willen kunnen schrijven voor docenten, werkgevers, klanten, werknemers van andere bedrijven (eventueel in andere landen), en in andere situaties voor familieleden, vrienden en lezers van sociale media.

Elk format moet worden beheerst (maar daarbij dus opgemerkt dat dat vooral om formats gaat die je tegen kunt komen in je werkomgeving).

'We zijn niet gewend om dit aan het begin van een schooljaar te vragen aan leerlingen. Dat waardeerden ze erg.' (Emoh Coester, docente Nederlands)

Wat heeft het opstellen van een leerlingprofiel opgeleverd?

'Naar aanleiding van het leerlingprofiel hebben we in ons schrijfonderwijs het een en ander aangepast. We koppelen bijvoorbeeld de creatievere boekopdrachten nu vaker aan een bepaalde tekstsoort. Zo schrijven leerlingen nu een zakelijke e-mail aan de auteur of uitgeverij van het door hen gelezen boek. Ook benadrukken we meer waar ze later welke tekstsoort voor nodig hebben. Op die manier komen alle tekstvormen die zij later nodig denken te hebben langs'.

Dit leerlingprofiel is opgesteld door Emoh Coester, docente Nederlands op het Coornhert Lyceum in Haarlem.

Leerlingprofiel 2| Vmbo-t 3

Sector / profiel(en):	vmbo-t klas 3
Aantal leerlingen:	24
Uitstroomrichtingen:	De meeste leerlingen gaan na klas 4 naar mbo-niveau 3 of mbo-niveau 4. Een enkeling gaat naar havo 4 of mbo-niveau 2.

Uitkomsten klassengesprek over de vraag 'Waarom moeten leerlingen kunnen schrijven?'

De leerlingen noemden in eerst instantie de volgende dingen:

Je dagelijks leven + sociale leven

- Je moet kunnen schrijven om met iemand te kunnen 'praten' die niet bij je in de buurt is. De ander moet dus goed kunnen begrijpen wat jij bedoelt. Je kunt niet zoals in een gesprek gelijk vragen wat iemand bedoelt.
- Je moet kunnen schrijven om notities te kunnen maken van dingen die je anders zou vergeten. Die notities moeten kort en duidelijk zijn, zodat je ze bijvoorbeeld na een week nog begrijpt.

Je vervolgopleiding

- Het maken van aantekeningen tijdens de uitleg door docenten is belangrijk. (Wat is belangrijk? Wat schrijf ik op? Hoe noteer ik de hoofdzaken?)
- Je moet een (stage) verslag kunnen schrijven. Je moet dan feiten en je mening kunnen weergeven. Ook moet je kunnen uitleggen waarom je een bepaalde mening hebt.

(Toekomstige) werk

- Je moet kort en zakelijk kunnen schrijven. Ze noemden als voorbeelden: werkoverdracht, rapport schrijven (wat heb ik gedaan en wat zijn de resultaten), offerte, begeleidende e-mail, belnotitie, opnemen van een bestelling.

Creatief schrijven

- Het is nuttig om te leren langere teksten te schrijven.
- Het is goed voor je fantasie.
- Je leert met creatief schrijven dat je tekst een samenhangend en begrijpelijk geheel moet zijn.

Taalverzorging:

- Als een ander je begrijpt, zijn spelfouten minder belangrijk.
- Je moet goed weten wat het verschil is tussen beleefd en onbeleefd taalgebruik. Schrijfproducten die belangrijk zijn, moeten zoveel mogelijk foutloos geschreven zijn en met goede zinsbouw. Bijvoorbeeld een e-mail naar een docent, werkgever, onbekende, je collega's. Bij privé-berichten is dat minder belangrijk.
 - Afkortingen, emoticons en WhatsApp-taal kun je alleen gebruiken in privé-berichten.
 - Spellingscontrole aanzetten en leren hoe we dan minder fouten kunnen maken.

Soorten teksten die leerlingen belangrijk vinden: e-mail, zakelijke brief, formulieren, notities (samenvattingen), chat, WhatsApp bericht, blog, verslag, ingezonden brief.

'Alle schrijfoopdrachten moeten op een laptop geschreven worden met de spellingcontrole aan. In het echte leven is dat ook zo. Het is ouderwets om met pen en brief te schrijven als je later een e-mail op de pc maakt' (leerling Rutger Kopland School).

Wat heeft het opstellen van een leerlingprofiel opgeleverd?

Drie dingen. De leerlingen wilden graag meer creatief schrijven en betekenisvolle opdrachten, dus ben ik gaan kijken waar ik mijn onderwijs wilde aanpassen:

- Ik ben dit schooljaar met klas 1 begonnen met een creatieve schrijfoopdracht. Dus niet in relatie tot een boek, maar echt met schrijven.
- Er zit in het PTA van klas 3 nu een tentamenopdracht waarbij leerlingen een creatieve schrijfoopdracht maken.
- Het SE Schrijfvaardigheid en Spreekvaardigheid in klas 4 is dit schooljaar voor een deel in samenwerking met het bedrijfsleven. Samen met de leerlingen ontdekken we wat een goede sollicitatie e-mail is, het bedrijfsleven levert een advertentie. De leerlingen schrijven vervolgens een e-mail, ontvangen via feedbackrondes feedback en verwerken dat vervolgens in een eindversie. Vervolgens selecteren de werkgevers op grond van de aangeleverde e-mails één of twee leerlingen die ze graag willen spreken. Dat sollicitatiegesprek vindt plaats in school in het bijzijn van klasgenoten.

Dit leerlingprofiel is opgesteld door Didy Pijpker, docente Nederlands op de Rutger Kopland School in Siddeburen.

